ÇIÇEK

Yıl: 1 — ÖĞRENCİ DERGİSİ — Say

Sahibi ve yazı işleri Müdürü
Merih Atalayson
Basıldığı yer :
Çelikcilt Matbaası
Klişeler :
Tezel Klişe

ÇİÇEK

ONBEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

FİYATI :
100 KURUŞ

YIL: 1 SAYI: 9-10

1 Şubat 1963

İDARE YERİ : Divanyolu Hacı Tahsin bey sokak No: 5
İSTANBUL

Çiçek ve Öğretmen

Konuşmak; insan oğlunun su gibi hava gibi yaşaması için gerekli ihtiyaçlarından biridir.

Ben de zaman, zaman bu ihtiyacı duyarım.

Duyarım da konuşacak, dertleşecek insan ararım. Bugün de aynı istek içindeyim.

Gelin sizlerle dereden, tepeden söz açıp biraz konuşalım.

İstanbul geçmiş senelerin en soğuk kışını yaşıyor. Terkos ve Büyükçekmece Gölleri dondu. Okullar tatil edildi.

Tatil deyince, hatırıma geldi. İstanbul okulları bu yıl sömestre ile Şeker Bayramını birleştirdi. 9 Şubattan 28 Şubata kadar kapalı. Şubat tatil ayı oldu.

ÇİÇEK de bu boşluğu doldurmak, tatil günlerinde sizlerin yanında bulunmak amacı ile 9 ve 10. sayılarını bir arada çıkardı. Tam 52 sahifa çevir, çevir oku.

Fiyatı da bir lira. Sakın ÇİÇEK fiyatı arttırdı diye düşünmeyin. Bu iki sayı bir arada olduğu içindir. Bundan sonraki sayıları gene (50) kuruştan alacaksınız.

İnsanlar, konuşarak anlaşırlar. Bu konuşmayı yapmasaydık, kimbilir aklınıza neler gelir. Bize ne mektuplar yollardınız.

Konuştuk, anlaştık değil mi?. Hoşça kalınız.

Not :

Onbirinci sayı gene (50) kuruş.

ÇİÇEK

ÇİÇEK : En güzel öğrenci dergisi

Okuyun arkadaşlarınıza okutun

ÇİÇEK : Divanyolu Hacı Tahsin bey sokak No. 5

Atatürk ve Öğretmen

Yazan: Nalle Ergül

Sevgili çocuklar,

Bu sayfamızı daima; Ulu Önder Atatürk'ün; Türk milleti için yatığı çalışmalardan parçalar alarak işliyoruz.

Bu haftaki konumuz. Atatürk önünde öğretmen.

Öğretmen Atatürk inkılâplarını en iyi anlıyan ve işliyen insandır.

Biz öğretmenler daima onun çizdiği yolda ilerliyeceğiz. O bu vatanı Türk gençliğine emanet etti. O evlâtları bizler yetiştireceğiz.

Atatürk Konya Muallim Mektebindeki nutkunun bir yerinde öğretmenlere söyle seslendi. 28-Ekim-1925

«İleri, ileri, daima ileri.»

Atatürk öğretmenliği, askerlik mesleğinden de önde tutar.

Çünkü kalemin işliyemediği yerde kılıç işler. Bunu hepimiz biliriz. Kılıç milletleri birbirine düşman; kalem ise birbirine dost eder.

İşte! Birleşmiş Milletler, işte Unesko, işte Nato..

İşliyecek kalemin söyliyecek dilin, düşünecek kafanın önderliğini öğretmen yapar.

Öğretmen ülkü ordusunun kumandanıdır.

Öğretmen fazilet ordusunun başkanıdır.

Öğretmen fedakârlık ordusunun öncüsüdür.

Öğretmen ilim ordusunun ustasıdır.

Ulu önder bu değerleri 25-Ağustos-1924 Muallimler Birliği Kongresinde söylediği nutkunda ne güzel açıklamıştır.

«Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti sizin maharet ve fedakârlığınız derecesiyle mütenasip olacaktır.»

«Cumhuriyet fikren, ilmen, bedenen, kuvvetli ve yüksek seciyeli muhafızlar ister.»

Atatürk nutkunun bir yerinde genç öğretmenlere söyle seslenmiştir :

«Muallimler ordusu, irfan ordusu, nur ordusu.» der.

«Milletleri kurtaranlar, yalnız ve ancak muallimlerdir.» demiştir.

Sevgili çocuklar. Bugün bizim size vereceğimiz tek ders, tek söz, tek istek :

ÇALIŞ - ÇALIŞ - ÇALIŞ. İLERİ DAİMA İLERİ, sözleridir.

Atalarımızdan Bize

KESKİN BAKIŞLI ADAM

Güneş ışınlarını Malazgirt ovasına yollamadan, bir çadırın kapısı açıldı.

Boylu, boslu, keskin bakışlı bir adam çıktı dışarı.

Önce bütün ovaya göz gezdirdi. Sonra ilerde bulunan atının yanına yürüdü. Onu okşadı, sevdi. Tımarını yapıp, kuyruğunu kesti, yelesini taradı.

Bu sabah Malazgirt ovasında bir başkalık vardı. Kırk bin kişilik bir ordu sessizlik içinde sağa sola koşuyor, karınca gibi çalışıyordu. Sanki bir bayram hazırlığı vardı.
döndü, Çadırdan içeri girdi.

Keskin bakışlı adam, bu hazırlığı gülümsiyerek seyretti sonra üstündeki elbiseleri çıkardı. Yıkandı. Güzel kokular süründü. Beyaz, ama bembeyaz bir elbise giydi. Oklarını yayını yerine astı. Kılıçlarının içinden en güzelini seçerek kuşandı.

Sonra kollarını açarak Tanrıya yalvardı.

— Ulu Tanrım; hazırlığını yaptığım bu savaşta yüzümü kara etme. Ya zaferi bana kısmet eyle yahutta canımı al.

O gün Malazgirt ovası en kanlı günlerinden birini yaşadı. Yüz bin kişilik Bizans ordusu kırk bin kişilik Türk ordusu önünde perişan oldu. Kaçan kurtuldu. kaçamıyan kılıçtan geçti.

Akşam güneş batarken Bizans İmparatoru ROMANOS DIYOJEN keskin bakışlı adamın önünde diz çöküp etek öpüyordu.

Tanrı keskin bakışlı adamın duasını kabul etmişti.

Alp Aslan

Tarih kitaplarından adının ALP ASLAN olduğunu öğrendiğimiz keskin bakışlı adam; Selçuk Türklerinin en cesur, en kudretli hükümdarıdır.

Selçuk beyin torunu, Ertuğrul beyinde yeğenidir.

Amcasının ölümü üzerine onun yerine geçerek Selçuk Türklerinin hakanı olmuştu.

Malazgirtte kazandığı zaferle Bizansın Anadoludaki hakimiyetine son verdi. Bizans kıralını da esir etti.

Bizanslılar kırallarını tutsaklıktan kurtarmak için bir milyon altın vermeyi her yılda (16000) altın değerinde vergi ödemeği kabul ettiler. Anadoluda durumunu sağlamlıyan Alp Aslan, yürüyüşünü doğuya Türkistana doğru çevirdi.

Türkistanın ortalarına geldiği sıralarda Yusuf adındaki bir Harzemli tarafından vuruldu. Kabri Horasanda Merv Şehrindedir.

Meşhur Nizamülmülk Alp Aslanın veziri (Başbakan) idi.

Hakan ve vezir Selçuk ülkesinin güzelleşmesi, zenginleşmesi için elbirliği ile çalışmışlardır.

Hazer denizinden Akdenize uzanan bu ülkede ölmez eserler vücude getirilmiş, okullar açılmıştır.

(Tarihi Celâl) adındaki takvimde Alp Aslan tarafından düzenlenmiştir.

Öğretmen
Sim - İl

Osman Gazi

Yazan: T. Kılga

Oturmuş konuşuyorduk...
Üç, beş arkadaş
Dereden tepeden
Söz açıldı bilmem nereden?
Uzandık Bilecik'e, Bursa dolaylarına
Tarih oldu delik, deşik
Kalmadı değmedik, ne taht, ne de beşik.
Başladık son padişahtan
Dayandık kuruluş olaylarına
Birisi bir konu attı ortaya
Kimi, dedi:
— Osman bey, Bursa alındıktan sonra öldü.
Kimi evvel
Anlaşamadık...
Konu bizi ikiye böldü
Uzadı gitti bitmek bitmeden...
Aramıza katılan bir ihtiyar
Dedi:
— Dinler misiniz bu yaşlıyı
Ak saçlı, beyaz kaşlıyı.
Çevirdik etrafını ona bıraktık sözü
Daldı derinlere mavi gözü,
Sonra anlattı
Tane, tane...
Beni yolladınız geçmişe, maziye
İnanın soyum dayanır Osman Gaziye
Anlatmışlar,
Dedelerim dedelerime
Dedelerim de söylemiş babama, anneme,
Osman Gazi kurmuş beyliğini Söğütte,
Yıldırmış çevresini ilk dövüşte
Ne çare içinde kalmış bir murad,
Hastalanmış, süreememiş
Bursa üstüne at
Çağırmış oğlunu bir gün,
Demiş:
— Orhan inanki, baban üzgün
Hastalık kırdı kolunu kanadını,
Oldu at üstünde duramaz,
İsteğim; Bursa'yı katmaktı topraklarıma
Güzel bir diyar bırakmaktı evlâtlarıma
Kılıç kuşan
At sür...
Gözleri kapanmadan
Müjdenle babanı güldür,
Baba isteği;
Döndürmüş Orhan'ı deliye
Arkasında yalınkılıç bahadırlar,
Sürmüş atını dolu dizgin ileriye
Varmış gün doğmadan Bursa kapılarına
Cenk başlamış:

Gece gündüz demeden
Atılmış karşılıklı nâralar
Haydaaa...
Karışmış yer gök birbirine
Bir anda ...
Kale, büyük, kapılar sağlam
Düşman sinmiş ardına
Beklemiş;
Bizans'tan gelecek orduyu yardıma,
Böylece günler yuvarlanmış
Hasta Osman Bey sabırsızlanmış
Kısmet değilmiş görmek
Kaderde varmış Bursa alınmadan ölmek...
Bu haber yayılmış etrafa bir anda
Kıvanç bırakmamış duyanda
Cengi yaman, kendi kahraman
Orhan Bey olmuş hakan
Fakat dönmemiş geri
Bırakmamış Bursa denen yeri
Baba dileği
Yerine getirmeden olur mu?
Türk oğlu verdiği sözden geri konur mu?

Toplamış kurultayı
Varmışlar sonuca
Çıkarmışlar yola bir atlı
Sabah olunca...
Varmış gitmiş Bursa Beyine
Demiş:

— Ulu hakanımız öldü
Yurt yangın yerine döndü...
Verin izin
Gömelim onu buraya
Girmesin düşmanlık araya
Bursa Beyi düşünmüş biraz
Sonra etmiş naz
Demiş:
— Söyle Orhan'a
Kırk yaya
Alsın gelsin buraya
Yanlarında bulunmasın ne yay ne de ok
Sonra olurlar pişman çok
Elçi alınca izini
Seçmiş yolun tezini
Dörtnala kalkmış kır at,
Sanki takmış kanat.
Uçmuş bir anda
Varmış hakanın yanına
Anlatmış olanı biteni
Orhan Bey ferman etmiş
Hazırlansın kırk silâhsız yiğit
Kırk aslan...
Yapılsın bir tabut çamdan

★

Sabah Bursa'ya doğru bir alay yola düzüldü
Başta Orhan Bey
Görünüyordu çok hüzünlü
Kale kapısı açıldı
Birden çam tabut, yere çarpıldı
İçindeki silâhlar dağıldı
Her yiğit birini kaptı
İlk hamleyi Orhan Bey yaptı
Kılıçların beşi inip, onu kalktı
Kale dışında bir çalkanma oldu
Türk ordusu, açık kapıdan içeri doldu
Bursa beyi bu haberi alınca şaşkına döndü
Bütün ümitleri bir anda söndü
Bursa böylece alındı...
Yüzyıllar boyunca Türklerde kaldı
Görmedi Bursa'nın alındığını Osman Gazi
Babası öldükten sonra girmişti oraya Orhan Gazi...
Dinledik ihtiyarın bu hikâyesini
Verdik gene kafa kafaya
Geldik gene bir araya
Gene sözü açtık
Osman Gazi'den
Evvel mi öldü? Sonra mı?

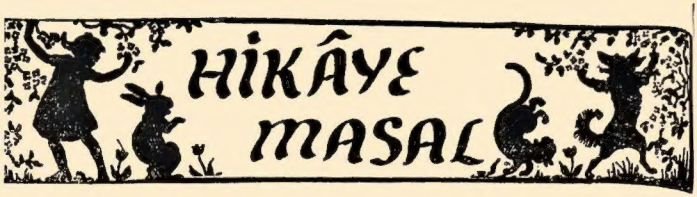

CİMRİNİN PABUÇLARI

Bağdat'ta Ebul Kasım Tamburi adında ihtiyar ve cimri bir tüccar vardı. Çok zengin olduğu halde her zaman üstü başı yırtık, perişan gezerdi. Onun sokaktan şöyle bir geçişini seyretmek görülecek şeydi. Bu paramparça elbiselerinden başka bir de pabuçları vardı ki her gören kahkahayı basıyordu.

Bağdat'ın bütün eskicileri bu pabuçları hiç olmazsa birer defa yamamış oldukları için artık çok iyi tanıyorlardı. Tabanları kat kat derilerle, iri iri, çeşit çeşit çivilerle süslenmişti. Bütün Bağdatlılar onu iyice tanıyor, bir şeyin ağırlığını göstermek için «Kasım'ın pabuçları gibi» diyorlardı.

Komşuları, dostları onu her gördüklerinde artık bu berbat pabuçları atmasını söylüyorlarsa da kâr etmiyordu. Kasım, bunlara aldırış bile etmiyordu. Zaten bütün tanıdıklarından kaçar, kimse ile dost olmamak isterdi.

Bir gün esans şişeleri alıp satmanın çok kârlı bir iş olduğunu işitti. Hemen gidip dünya kadar şişe aldı. Bunları saklıyacak, bir müddet sonra satarak çok kâr edecekti.

Ertesi gün de komşularından bir esansçı iflâs ediverdi. Zavallıcığın elinde satabileceği ancak bir miktar gül suyu kalmıştı. Bunu öğrenen Ebul Kasım, hemen esansçının yanına koştu. Bütün eşyalarını yok pahasına satan komşusunun elindeki gül yağını uzun uzun pazarlık ederek değerinin dörtte birine satın aldı.

O devirde bezirgânlar kârlı bir iş yapınca bütün eşlerini, dostlarını toplarlar, şanlarına yakışır bir ziyafet verirlerdi. Bu kârlı alış veriş de Ebul Kasım'ı çok neşelendirmesine rağmen böyle bir israfa katlanmak istemedi. Yalnız kendi kendisini hamama götürmek külfetine katlanmağa razı oldu. Uzun bir zamandan beri hiç hamama gitmemişti. Üstü başı ter ve kir içindeydi.

Hamamda tanıdıklarından birisine rastladı. Kasım, onu tanımamazlıktan geldiyse de, adam yakınlık gösterip konuşmağa başladı. Dedi ki :

— Kasım, sen bu terliklerinii atsan iyi edersin. Böyle elâleme kepaze oluyorsun. Ben her zaman senin iyiliğini isterim. Bunları da senin için söylüyorum.

Kasım, adamın söylediklerini işitmezlikten geliyordu. Sonunda dayanamadı :

— Orasını sonra düşünürüm! İşime karışma, diyerek alelacele

soyundu. Göbek taşına gitti.

Tam bu sırada Baydat Kadısı da yıkanmağa gelmişti. Etrafında adamları, köleleri vardı. O da soyunarak gidip yıkandı.

Hamamdan ilk çıkan Kasım olmuştu. Biraz çok bekliyecek olursa çok para alacaklarını sanıyordu. Onun için acele ile yıkanmıştı. Soyunduğu yere gelince ayakkabılarını bulamadı. Oraya baktı, buraya baktı yok. Onların yerinde bir çift yepyeni, pırıl pırıl ayakkabı konmuştu.

Kasım, onları görünce sevindi. Biraz önce konuştuğu dostunun kendini ayakkabı almak zahmetinden kurtarmak için bu yeni pabuçları bıraktığını sanmıştı. Yeni pabuçlarını giydi. Sevine sevine hamamdan çıkıp, evinin yolunu tuttu.

Biraz sonra Bağdat Kadısı da hamamdan çıktı. Ayakkaplarını giymek istediği zaman, köleleri aradılar, taradılar. Bulamadılar. Ayakkabıların yerinde yeller esiyordu. Sonunda orada ancak Kasım'ın herkesce bilinen malûm pabuçlarını buldular.

Köleler hemen koşup, yeni ayakkabıları ile yatağına uzanmış olan Kasım'ı buldular. Yaka paça tutup Kadının huzuruna getirdiler. Uzun uzun ağladı sızladı, ama cimriliği herkesce bilindiği için kimse sözüne inanmadı. Hırsızlık suçu ile mahkûm edildi. Kasım, zindandan kurtulmak için o kadar çok para harcamak zorunda kaldı ki, cimriliği gibi zenginliği de dillere destan oldu.

Böyle boşu boşuna para harcamak Kasım'ın çok canını sıkmıştı. Eve döner dönmez Kadının geri verdiği kocaman pabuçlarını tuttuğu gibi penceresinin altından akmakta olan Dicle Nehri'ne attı.

O gün Dicle üzerinde balık avlıyan balıkçılar, akşam olup da ağlarını çektikleri zaman her seferkinden daha ağır olduklarını görerek sevince kapıldılar. Çıka çıka balık yerine Kasım'ın pabuçları çıkınca hiddete kapıldılar. Aldıkları gibi Kasım'ın evine doğru öyle bir fırlattılar ki, evde ne kadar şişe varsa tuzla buz oldu.

Bu iş, Kasım'a ölümden de ağır gelmişti. Daz kafasında kalan son topu topu üç beş kılı da yolarken: «Lânet pabuçlar», diye bağırdı, «artık bana kötülük yapamıyacaksınız. Sizi toprağa gömeyim de gününüzü görün.» Sonra bir kürek alarak bahçeye gitti Derince bir çukur kazdı. Pabuçlarını oraya gömdü. Üzerini taşla toprakla iyice kapadı.

Fakat komşularından biris onun toprağı kazdığını görmüştü Bir hazine gömdüğünü sandı. Kasım'a belli etmeden doğruca hükümete gitti. Kasım'ın bahçesine büyük bir hazine gömdüğünü haber verdi.

Aramaya gelen memur Kasım'ın hazinesini bulacağına çok sevinmişti. Bizim cimri, «Hazine mazine yok» diye boşu boşuna bağırdı. Memur aldırış etmedi Kasım'ın kazdığı kuyu açılıp d içersinden malûm pabuçlar çıkınca memurun canı sıkıldı. Tuttuğ

(Devamı 48. sayfada

Karadenizdeki Kıyılarımız

Yazan: Orhan Dikmen

Vapurla, Sakarya'nın denize döküldüğü yerden doğu yönüne günlerce gittik. Geniş bir düzlük göremedik. Bir yanımızda köpüklü dalgalarıyle mavi deniz, diğer yanımızda yemyeşil ormanlarla örtülü dağlar, tepeler vardı. En duygusuz insanları bile şair yapacak kadar güzel manzaralar. Ereğli, Zonguldak, Amasra ve Sinop hep inişli yokuşlu topraklarımızın birbirinden hoş tabloları ile bezenmiş.

Samsun'a gelmeden geniş bir düzlük görüyoruz. Fakat gözlerimize inanamıyoruz. İpek gibi tütünleriyle Bafra ovası karşımızda. Kızılırmak bu ovaya su değil altın veriyor. Yolumuza devam ediyoruz. İşte 19 Mayıs 1919 da büyük kurtarıcı Atatürk'ün karaya ayak bastığı tarihi iskele: Samsun.

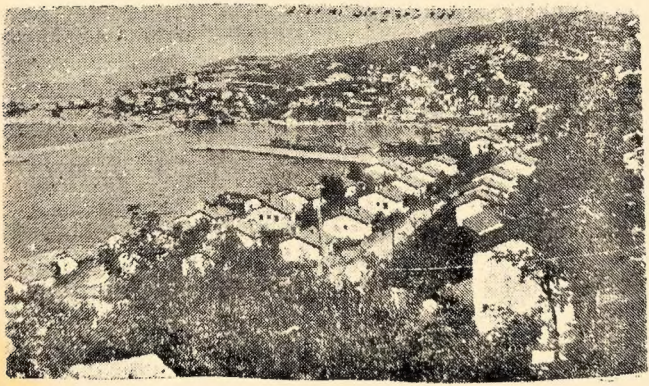

Zonguldak

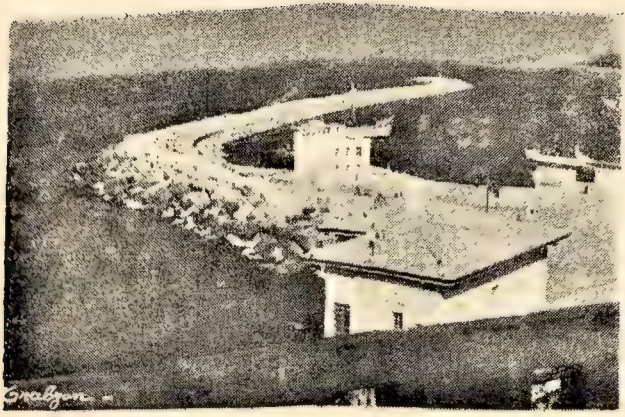

Trabzon

Samsun'dan sonra yeniden yüksek yeşillikler başlıyor. Dinlendiren, iç açıcı güzellikler önünde: Yurdumuz, görmeğe ve yaşamağa değer diyoruz.

Çarşamba'ya gelince Yeşilırmak'ın suladığı verimli ovayı seyrediyoruz.

Çarşamba'dan sonra, Trabzon, Ordu, Rize ve en uç kasabamız Hopa'ya kadar ova göremedik.

Karadeniz kıyılarımızda nüfus kalabalık, yağmur bol. Çalışacak adam var, su var, fakat tarla kıt.

Ereğli'den Amasra'ya kadar 10 km. genişliğindeki alan maden kömürü yataklarıyle dolu. Çıkardığımız kömürle, fabrikalarımızı, vapurlarımızı, trenlerimizi, işletiyoruz, ısınıyor ve aydınlanıyoruz. Samsun'un tütünü, Giresun'un fındığı dünya çapında değer taşıyor. Yakın zamanlara kadar yurdumuzda çay yetiştirilemez kanısı vardı. Şimdi ise Rize'de çay yetiştiriyoruz. Dış ülkelerden çay satın almaktan kurtulduk. Karadeniz kıyılarımızda balıkçılık bir çok ailenin geçimini sağlıyor. Ormanlardan odun ve kereste olarak çeşitli ürünler alınıyor.

Amasra, Sinop ve Giresun'un ikişer doğal limanları var. Liman deyip geçmeyin. Karadenizde fırtına olduğu zaman, gemilerin sığınacak yer aradıklarını, okumuşsunuzdur ,işitmişsinizdir. Denize açılan gemi kaptanlarının, can ve mal güvenliği bakımından en önemli saydıkları limanlardır.

R. Scott

İngiltere'de güney kutbuna varmayı amaç bilen R. Scott'un gezisi büyük gürültü içinde başladı. 16.Haziran.1910 da Terra Nova gemisi ile İngiltere'den hareket eden Scott, o tarihe kadar kutup bölgelerine yapılan gezilerin en iyi hazırlanmış olanına kumanda ediyordu. Bütün subay ve tayfalar en kabiliyetli kimseler arasından seçilmişti. Beraberinde her çeşit bilimsel incelemeler için araç ve gereçler, bol ve türlü yiyecek, portatif ev, 17 Mançurya midillisi, 33 Sibirya köpeği, üçü motorlu 40 kadar kızak götürüyordu. Terra Nova o kadar yüklüydü ki, bu yüzden yolda az kalsın batıyordu.

1911 Ocak ayında Ross denizine varan Terra Nova Büyük Seddin batı ucunda demirledi. Kışı geçirmek için mükemmel bir yer hazırlandı. Terra Nova yükünü boşalttıktan sonra, Campel kumandasında 6 kişi Büyük Seddin öteki kenarına gönderildi. Campel ve arkadaşları, Balinalar koyunda demirlemiş bir gemi ve büyük bir çabuklukla kışı geçirmek üzere hazırlıklar yapmakta olan insanlar gördüler. Campel bu gemiyi ziyaret etti. Amundsen'in de Kutup noktasını keşfetmek için Antarktika'ya gelmiş bulunduğunu öğrendi.

Scott, önce motorlu kızaklarını yola çıkardı. Fakat —30 dereceye kadar inen ısıda bunlar hiç bir işe yaramadı. 1.Ekim.1911 de 15 arkadaşı ile köpekler, midillilerle beraber hareket etti. Bir yandan sert rüzgârlar, öbür yandan soğuk ve tipi, buzlu yolun son derece inişli yokuşlu oluşu yürüyüşü güçleştirdi. 15 Kasımda midillilerden bir kısmını öldürdüler. Arkadaşlarından bir kısmını geri gönderdiler. Bütün bu güçlüklere rağmen, 25 Aralıkta Beadmore'nin önüne geldiler. Hava çok fena idi. Bir hafta durup, fırtınanın

(Devamı 49. sayfada)

AMUNDESEN

(1872 - 1928)

Dr. Roald Amundsen Norveç'in Börje kasabasında 1872 yılında doğmuştu. Tıp öğrenimini yaptıktan sonra (1893) de denizciliğe girmiştir. Hekim olarak yetiştiği halde gemiciliğe hevesi üstün geldi. İsminin bütün dünyaya duyulmasını istiyordu. Genç yaşında Arktis ve Antarktika'ya yapılan gezilere katıldı. Atlas Okyanusundan Pasifik Okyanusuna Amerika'nın kuzeyinden yeni bir yol üzerinden geçmek ve kuzey miknatısı yerini daha kesin olarak bulmak kararını verdi. Bu gezi için 47 tonluk yeni bir gemi sağladı. Geminin petrol ile işliyen bir motoru da vardı. Ambarlarına 5 yıllık yiyecek doldurdu. Seçtiği 6 arkadaşı ile 17.Haziran.1903 de Christiana'dan hareket etti. Grönland'da bir süre kaldılar. Sisli, buzlu Meville körfezini geçtiler. 20 Ağustosta Lancastre boğazına girdiler. 22 Ağustosta Beechey adasına vardılar. Buradan sonra batıya doğru ilerlerlerken donmak tehlikesiyle karşılaştılar. Fakat yollarından kalmadılar. 12 Eylülde Roi Guillaume arazisinde gayet emin küçük bir koya vardılar. Amundsen kışı burada geçirmeğe karar verdi. Burada 23 ay kalarak incelemeler yaptılar. Kışın ısı —61 dereceye indi, yazın 25 dereceye çıktı. 13 Ağustos 1905 de tekrar yola çıktılar, 4 günlük güç bir yolculuktan sonra Victoria arazisinin güneydoğu ucuna geldiler. Yolculuğun sonlarına doğru donduruc soğuklar başladı. Makenzi nehr nin ağzına yakın bir yerde yen den konaklamak zorunda kalc lar. 10 ay burada oturduktan soı ra 30 Ağustos 1906 da Bering b ğazına geldiler.

Böylece Amundsen, aynı gen ile Amerika'nın kuzeyinden il defa geçen adam olmak şerefi kazanmıştır.

Amundsen, 1911 yılında A tarktika denizlerinde küçük k şifler yapacağını ilân etti. As amacını gizli tuttu. Norveç'te Fram adlı gemi ile hareket etti vakit gemide görevli olanlar bi bilmiyorlardı. Güney kutbun varmağa karar veren Amundse bu geziyi büyük bir titizlikle h zırlamıştı. Kendisinden önce y pılan büyük gezileri ve güçlü leri incelemişti. 20 Ekim 1911 c Antarktika'ya varan Amundse karaya, 4 arkadaşı ile yola çıkt Yanında 56 köpekle çekilen 4 k zakla 4 aylık yiyecek vardı. İ günler önemli bir olayla karşıla madılar. Normal bir hızla ilerl

(Devamı 18. sayfada

BAYRAMLAR

Hazırlayan: Naile Ergül

Hepimiz ömrümüz boyunca gülmek ve eğlenmek rahat yaşamak isteriz.

Eğer bu dediklerimiz olsaydı biz yaşamanın kıymetini bilemezdik.

Nasıl hasta olunca vücudumuzun, sağlığımızın değerini daha iyi anlıyoruz.

Üzüntülü günler yaşanmayınca da iyi günlerin gerçek manâsı anlaşılmaz.

Bizlere iyi günler hazırlayan olayların zamanında her yıl tekrar yaşamak istiyoruz. Milletçe - devletçe bir insan çoğunluğu ile onu tekrar yadediyoruz.

İşte bu hazırlıkların yapılıp yaşanıldığı sürelere şenlik - şölen - bayram denir.

Biz milletçe iki çeşit bayram yaparız.

Milli bayramlarımız.

Dini bayramlarımız.

Ben bu satırlarla size dini bayramlarımızı hatırlatacağım.

Türkler Müslüman dinini kabul etmişlerdir. Çünkü onun gönül yapısına, doğruluğuna millet, memleket, insanlık sevgisine en çok uyan bir dindir.

Sevgi, saygı, ahlâk, terbiye dinin esas kurallarıdır.

Dinimiz bütün kötülüklerden uzaklaşma yollarını bize göstermiştir. Dinimiz muvaffak olmak için çalışmayı emreder ve bütün Müslümanları eşit tuttuğu için birbirlerine karşı saygıda, sevgide işte, çalışmada borçlu gösterir.

Müslümanlık yaşlıya, hastaya, köre, kötürüme yardım edilir. Diğerlerine, tembellere yardım kabul etmez.

Müslümanlar 12 ayın bir ayını dinin emirlerine uyarak, vücutlarındaki bedeni çalışmayı düzenlemek 11 ay çalışan vücudu dinlendirmek için oruç tutarlar. Orucun bittiği gün bayram yapılır. Bunun adı Ramazan veya Şeker bayramıdır. Üç gün süren bu bayramdan 70 gün sonra Kurban bayramı yapılır. Bu da 4 gün sürer. Kurbanlar kesilir. Hakiki fakirlere dağıtılır.

Müslümanlar, Peygamberimiz olan Hazreti Muhammedin Medinede bulunan mezarını ziyarete giderler.

Buraya Kâbe denir. Yapılan bu sefere Hac, oraya gidip, dini vazifelerini yapıp dönenlere Hacı denir.

— Milli bayramlarımız —

İnsanlar dinî birlikten gayrı bir devlet kurmaga da mecburdurlar. Yoksa hür yaşıyamazlar. Bir yurtları, bir bayrakları, bir adları bir devletleri, bir toprak

biçimleri ve sınırları olamaz.

İşte saydıklarımızı elde etmek için ,etrafındaki toprak sahibi milletlerle veya diğer büyük devletlerle savaş yaparlar, kazanarak kendi üstünlüklerini onlara kabul ettirirler.

Osmanlı İmparatorluğu son devirlerinde çalışmadı, toprağı parçalandı. Sınırlarında heran düşman görüldü.

Türk milleti görünen bu düşmanlara biz toprağımızın bir karışını bile vermeyiz dedi. Hepsi ile savaştı yeniden sınırlarını çizdi.

İşte her başarının bir günü oldu. Bizle o günler gelince milletçe bayram yapıyoruz. Bizi bu güzel günlere kavuşturanları yadediyoruz.

23-Nisan 1960. Büyük Millet Meclisinin açılması ve Çocuk bayramı.

29-Ekim 1923. Kurulan devlete isim konuldu Cumhuriyet bayramı.

30-Ağustos 1920. Büyük zafer. Düşmanları yurdumuzdan kovduk. Zafer bayramı.

1-Mayıs. Bahar bayramı. Tabiatın güzelliklerinden faydalanırız.

Ailelerde de böyle mutlu günler vardır. Evlenmeler, doğumlar, çeşitli okulları bitirmeler gibi.

ÖNEMLİ TARİHLER

1453-15-Ocak
Fatih'in öğretmeni Akşamsettin'in ölümü.

1923-14-Ocak
Atatürk'ün annesinin ölümü.

1958-1-Şubat
Amerika'lıların ilk sun'i peyki fezaya atışları.

1922-8-Şubat
Antep şehrine Gazi unvanının verilmesi.

1405-19-Şubat
Hükümdar Timur'un ölümü.

1958-28-Şubat
İstiklâl Marşı bestecisi Zeki Öngör'ün ölümü.

1403-9-Mart
Yıldırım Beyazıt'ın ölümü.

1452-25-Mart
Rumelihisarı'nın inşasına başlanması.

375-9-Nisan
Mimar Sinan'ın ölümü.

1453-2-Haziran
Ayasofya Kilisesinin Camiye çevrilişi.

1037-21-Haziran
İbni Sina'nın ölümü.

1945-5-Ağustos
Dünyada ilk atom bombasının Hiroşima'ya atılması.

1227-18-Ağustos
Cengiz Han'ın ölümü.

1609-8-Ekim
Sultanahmet Camiinin temelinin atılması.

(Geçen sayıdan devam)

Yazan: T. Kılga

Zaten yaşadıkları çevrede onlardan fazla bir şey istememiş karınlarını doyurmak için meyvasını avını vermiş, barınak yapsınlar diye ağaçlar dallarını önlerine sermiş.

Geriye kalan hayvanlarla boğuşmak düşmanlarla savaşmak Tabiat bunda da cömert davranmış. Uzun boyları, güzel yapılı vücutları ile her biri birer atleti andırıyor.

Bu durumda; kafalarını işletmek, bilgilerini arttırmak ihtiyacını duymamışlar.

Yiyorlar, içiyorlar, yatıp kalkıp kutsal saydıkları şeylere ve reislerine dua ediyorlar.

Onları bu uykularından uyandıracak ne bir komşuları var. Ne de medeni dünya ile kurulmuş bir bağları var.

★

Bugün tam beş gün oluyor. Av hazırlıklarımızı bitirmiş bulunuyoruz. Beyaz motoru bekliye, bekliye sabrımız tükendi, ne gelen var ne de giden. Durum gittikçe canımı sıkıyor. Hareketsiz ve boş geçen dakikalar saatler kadar uzuyor...

— Tam... Tam, tam... Tam... Tam tam;

Uzaklardan gelen bu seslerle yerimden kalktım. Simbanın yanına gittim. O da kulübenin kapısı önüne çıkmıştı.

— Geliyorlar... diye güldü.

Evvelce kararlaştırdığımız gibi hepimiz yerlerimizi aldık.

Yerliler tapınağa girip çıkarak eskiden yaptıkları gibi kutsal top rağı taşımaya koyuldular.

On dakika sonra büyük ve güzel bir motor kayıkların yanına gelip yanaştı. İçindekiler teker teker iskeleye çıktılar. Sağa sola bakarak yürümeye başladılar. On bir kişi idiler. Hepsi tepeden tırnağa kadar silâhlı idi. Hallerinden dünyaya metelik vermedikleri anlaşılıyordu.

Tapınağa doğru gidiyorlardı. kapının önüne geldikleri zaman:

— Kımıldamayın diye bağırdım. Elleri silâhlarına gitti ortalıkta kimseyi görmedikleri için etrafa bakınarak sesimin geldiği yeri kestirmeye çalıştılar. Sonra doktorun bulunduğu kulübeye doğru dehşetli bir ateş açtılar.

Bir anda deliye döndüm elim-

deki makineli tabancanın tetiğine asıldım.

Bu sırada arkadaşlar da aynı işi yapmışlardı. Tapınağın önü, savaş meydanına dönmüştü. Hay dutlarını her biri bir köşeye sinmişti. Kurşunlar karşılıklı işliyor, vınlayarak başımın üzerinden geçiyordu.

Artık bulunduğum yeri tespit etmişlerdi. Bütün dikkatlerini üzerimde toplamışlar, beni yok etmeye çalışıyorlardı. Yerimi değiştirmekten başka çare yoktu.

Yanımdaki yerlileri bırakarak Hikmetle birlikte kulübenin arka kapısından dışarı çıktık. Önümüzde yükselen yamaca tırmandık. Çok şükür görünmeden tepeye vardık. Sürünerek tapınağın üst tarafında seçtiğimiz bir yere yattık. Bu suretle aşağısını kontrolumuza aldık. Daha ilk atışımızda niye uğradıklarını şaşırdılar.

Şimdi yer değiştirme sırası onlara gelmişti. Fakat kımıldıyacak halleri yoktu. Kafasını kaldıranı arkadaşlar temizliyordu.

Bu durum birkaç dakika daha devam etse idi bir tek haydut kalmıyacaktı. Dayanamadım ayağa kalkarak:

— Teslim olun, diye haykırdım.

Zaten onlar da başka çare kalmadığını anlamışlardı.

Silâhlarını atıp ellerini havaya kaldırdılar...

★

Çarpışmada iki taraftan da yaralanan ve ölenler vardı.

Yaralıların yaraları sarıldı, esirler tapınaktaki arkadaşlarının yanına kondu. Ölüler ise tapınağın üst tarafına rastlıyan ağaçların altına gömüldü. Etraftan toplanan taşlarla baş uçlarına bir anıt dikildi.

Artık Simbanın kabilesi hürriyetine kavuşmuştu...

Afrika yerlileri süs eşyasını çok severler

İşlerimiz bittikten sonra bir kulübenin önünde otururak yorgunluğumuzu gidermeye çalıştık. Konuşmalar arasında söz esirlere gelince Simba şu teklifte bulundu...

Biz dinlenirken kabilenin adamları meydanlıkta büyük bir ateş yakmuşlar, etrafına toplanıp oturmuşlardı.

Güneşin son ışınları da çekildikten sonra ortalığı kaplayan gece içersinde yükselen kırmızı, sarı, turuncu alevler beyaz, siyah, kurşini dumanlar karışarak bir hürriyet meşalesi gibi karanlıkları boğmaya çalışıyordu.

Bu aydınlık altında yemeklerimizi yedik...

Sevinçliydik. Neşemize sınır yoktu. Gülüyor, eğleniyorduk.

Özlediğimiz marşları tekrar tekrar söylüyor, hürriyet havasını doya doya ciğerlerimize dolduruyorduk.

Tamtamlar çalıyor... Bronz vücutlü yerliler eğilip, doğrularak insana korku veren danslarını oynuyorlardı.

Simba yerinde duramıyordu. Tüyleri diken, diken olmuş, gözleri yaşlı, rengi solmuştu.

Oturduğu yerden ok gibi fırlaması ile oynayanların arasına karışması bir oldu.

Ayak burunlarının üzerinde adeta sekiyordu. O da uymuştu tam tamların sesine. Karşımızda bir heyecan kasırgası esiyordu ...

Yorulmak, tükenmek bilmiyordu bu insanlar...

Vakit epi ilerlemiş yatma zamanı çoktan gelip geçmişti. Yavaş yavaş yerimizden kalkarak kulübelerimize çekildik...

Soyunup yatağıma girdim. Gözlerim kapanırken kulaklarımda halâ tam tam sesleri çınlıyordu.

Tam; Tam... Tam... Tam tam.. Tam... Tam tam...

Birinci bölümün sonu

(13. sayfadan devam)

yorlardı. 15 Kasımda 950 kilometre yol almışlardı. Kutup noktasına 550 kilometre yolları kalmıştı. Buradan sonra yol düz değildi. 4000-4600 metre yükseklikteki dağlar arasından geçtiler. 20 Kasımda 3200 metre yükseklikte bir düzlüğe ulaştılar. Köpeklerin yarısını öldürdüler, sağ kalan köpeklere yedirdiler. Burada, dönüşte faydalanmak için bir yiyecek ve yakacak deposu kurdular. Yolun geri kalan 200 kilometrelik kısmını önemli güçlüklerle karşılaşmadan aştılar.

14 Aralıkta Norveç bayrağını güney kutbu noktasına diktiler. Kutupta 2 gün kalan Amundsen, çevrede incelemeler yapmış, fakat buz ve kardan başka bir şey bulamamıştır. Dönüş yolculuğu çok daha kolay ve hızlı yapıldı. 25 Ocak 1912 de kıyıya vardılar. Bir ay sonra bütün dünya Amundsen'in zaferini öğrenmişti.

Amundsen Norveç'e döndükten sonra gezi ve buluşlarını yayınlamıştır. Kâşiflik Hayatım adlı kitabı eserlerinin en önemlisidir.

Amundsen, kuzey kutbuna giden arkadaşını aramak için uçakla yaptığı yolculukta kayboldu. (1928)

Yazan: Orhan Dikmen

Mektup ve Tebrikler

İnsanlar birbirleri ile ya karşılıklı konuşarak veya mektupla anlaşırlar.

Karşılıklı konuşma sırasında konuşulan kelimeler hafızadan silinebilir, fakat mektupta yazılan her zaman göz önünde bulunduğundan tenkit edilebilir.

Mektupla karşılıklı konuşma demek olduğuna göre çok dikkat etmek gerektir.

1 — Mektuba başlamadan önce iyice düşünmeli, düşündükten sonra ifadeleri kısa, anlamlı sade ve tabii konuşur gibi yazmak lâzımdır.

2 — İstekleri en uygun şekilde anlatacak kelimeler seçmeli. İfadelerde lâubalilikten sakınınız.

3 — Mektupa imlâ yanlışları olmamalıdır.

4 — Mektuplar iyi ve okunaklı bir el yazısı ile yazılmalıdır.

5 — El yazıları okunmıyacak derecede bozuk ve okunaksız olmadıkça yazı makinesiyle yazmak saygısızlıktır.

6 — Mektubun sağ üst köşesine günün tarihi, tarihin altına da bulunduğunuz şehrin adı yazılır.

7 — Mektup bitince bittiği yere ad ve soyad, mutlaka yazılmalıdır.

8 — Mektup yazılacak kâğıt be yaz ve çizgisiz, temiz ve buruşuksuz olmalıdır.

9 — Gönderen zarfın sol üst köşesine kendi adresini, zarfın ortasına da gönderilen kimsenin adını, soyadını ve açık adresini yazmalı, Posta pulu sağ üst köşeye düzgün bir şekilde yapıştırılmalıdır.

10 — Postaya verilmeyip elden yollanan mektupların açık zarfa iletilmesi görgü kurallarındandır.

11 — Bir başkasından gelen mektubu açmak ve hele okumak çok ayıptır.

12 — Bir kimse başkalarının yanında kendisine gelen mektubu okumadan önce müsaade almalıdır. Bu bir nezaket hareketidir.

13 — Alınan mektupların mutlak cevaplanması lâzımdır. Bu hareket hem bir görgü kuralı hem de vazifedir.

Millî ve dinî bayramlarımız, dostlar ve akrabaların dolayısiyle insanların bir birleriyle ilgilenmesi için en güzel zamanlardır. Bu zamanlar. İnsanlar arasındaki bağları kuvvetlendiren bu ve buna benzer ilgilerdir.

Nişan, nikâh, düğün, doğum, fi gibi sevinçli olaylarla uygun tebriklerin, mektupla, telgrafla ve açık kartla geciktirilmeksizin yapılması lâzımdır. Arası uzatılınca tebrik önemsiz kalır.

a) Olay gününü izleyen sekiz gün içinde, yapılması lâzımdır.

b) Tebriklerin gösterişten uzak, candan ve samimi bir şekilde yapılması değerlidir.

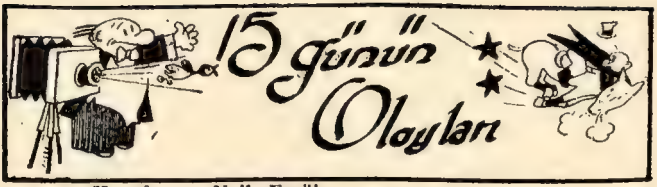

Hazırlayan: Naile Ergül

— Kanarya —

1963 yılı Türkiye kanarya yetiştirenleri için «Kanarya Yılı Olarak» seçilmiştir.

Bunun için 26 Şubat 1963 gecesi Kervansarayda bir gece tertiplenecektir.

Davetlilere her saat başı kanarya sesi dinletilecektir. 1962 yılında Almanya bizden 10.000 lerin üstünde kanarya satın almıştır.

Bu yıl Büyükderede bir «Kanarya Çiftliği» kurulacaktır.

Yakında Yenicami parkında memleketimizdeki çeşitli cins kanaryaları göstermek için bir sergi açılacaktır.

— Van Gölü —

İki yıldanberi Van Gölünün suları bir hayli azalmıştır. İlgililer bu azalmadan endişe duymaktadırlar. Çünkü Göl bugün 85 santimetre aşağıya inmiştir.

Bazı söylentilere göre Gölün dipten bir yol bularak aktığını su kaybettiğini söylüyorlar.

Bu azalma yüzünden gölde bulunan büyük teknelerden bazıları seferden kaldırılmıştır. İlk kalkan vapur, «İkinisan» dır.

— Hastalıklar —

Güney illerimizde trahom bir afettir. Halen çalışmakta olan 5 trahom hastanesi 52 dispanser 305 tedavi evi hanl hanl işliyor.

Bu teşkilâtta 35 doktor 258 sağlık memuru 325 civarları ilâçlayıcı çalışmaktadır.

Bu bölgenin % 40 ı trahomludur.

— Verem —

Bugün memleketimizde bir buçuk milyon veremli vardır. Bunların yarısından fazlası veremli olduğunu bilmez. 114 verem dispanseri vardır. Gezici verem tarama ekipleri yılda 50.000 nüfusa bakabiliyorlar.

Memleketimiz hastanelerinde 13 bin verem yatağı vardır.

— Kar Makinası —

Sivas Demiryolları Fabrikasında yeni bir kar temizleme makinası yapılmıştır. Bu yerli makina Avrupa makinalarından çok üstündür.

Bundan sonra kara saplanan trenler kolaylıkla kurtarılabilinecektir.

DÜNYADA 15 GÜN

Hazırlayan: Naile Ergül

Dünyanın en yüksek binası olan Empire State Building'de elektrik kontağından büyük bir yangın çıkmıştır.

İş saatinden çok evvel oluşu insanca kayıp olmasına mani olmuştur. Eğer bu ani yangın 35.000 insanın çalıştığı saate rastlasaydı. Onbinlerce insan diri diri yanardı.

Newyork itfaiyesinin kendi itfaiyelerinin modern söndürme araçları sayesinde kısa zamanda söndürülmüştür. Zarar tam olarak henüz açıklanamamaktadır.

Sıcak

Bütün Avrupada, yurdumuzda şiddetli soğuklar görülürken Amerikanın güneyinde Brezilyada ısı 38 dereceye kadar yükselmiştir. Sıcaklardan 5 kişi ölmüş 58 kişi sokakta bayılmıştır.

Soğuğu yenen elbise

Stockholm'da Milli Savunma emrinde çalışan bilginlerden bir gurup 80 santimetre kalınlığındaki buzlardan duvarlar içinde etüdler yaparak soğuk geçirmiyen elbiseler ayakkabılar yapmışlardır.

Denemelerinde çok iyi sonuçlar veren bu paltoların iç çamaşırların, potinlerin askeri birliklere verileceği bildirilmiştir. Bunları giyen insanlar. Sıfır altı 30-40 derecede bile rahat rahat normal çalışabileceklerdir.

Bu elbiseler insanları donma tehlikesinden kurtaracaktır.

— Bekçiler —

İzmirde Orta-Doğunun en büyük hava alanını 30 köpek beklemektedir.

Bu köpekler İngilizce - Almanca - Fransızca - Türkçe bir çok kelimelerin manâlarını anlıyorlar. Ona göre bekçilik yaptıkları hava alanını koruyorlar.

Bu köpekler Alman asıllı çoban köpeği cinsindendir. Yaşları 3 ile 8 dir.

İşitme ve koku alma kabiliyetleri diğer köpeklerden 5-6 misli fazladır.

Dokuz gece nöbetinden sonra iki gün izinlidirler. Köpeklere boş zamanlarında atlama, koşma, yakalama gibi talimler yaptırılmaktadır.

— Yeni Gemi —

Denizlerin dibinde seyredecek bir geminin plânları yapılmıştır. Bu geminin inşası için İsviçre firmaları faaliyete geçmiş gemi 1964 de İsviçre Fuarında gösterilecektir.

Geminin plânlarını ölen İsviçreli Profesör Piccard'ın oğlu Dr. Jacgues Piccard yapmıştır.

Bu gemi Balina biçimindedir. Denizin 1000 metre derinliğinde seyredebilecek; gemi 42 yolcu taşıyabilecektir.

Bu gemide bulunan yolcular denizlerin dibini ve deniz alemini rahat, rahat seyrederek balıklarla yan yana yolculuk edeceklerdir.

Gemiye doktor «MESOSCAPHE» adını vermiştir.

ÇOCUK VE ÖĞRETMEN

Çocuk canlı çiçektir,
Kanatsız bir melektir
Ona nurlu yol açmak
Öğretmenin elinde.

Çocuk vatan malıdır,
Ulu ağaç dalıdır.
Bu ağacı yeşertmek
Öğretmenin elinde.

Çocuk yurdun neş'esi
Gönüller eğlencesi
Onu mesut yaşatmak
Öğretmenin elinde.

Çocuk ile Öğretmen
Bölünmez bir bütündür.
Onların bağdaşması
Milyarlardan üstündür.

Öğretmen
Reşide Polatkan

K I Ş

Kış gelince kar yağar,
Yerler bütün buz olur.
Güzel sevimli kuşlar
Artık görünmez olur.

Güneş Baba uzaktan,
Bize nazlıca bakar.
Evde soba yakmaktan
Zavallı annem bıkar.

Kış gecesi pek hoştur,
Bitmez hiç eğlencesi
Sokaklar hemen boştur
Evlerin var neş'esi.

Kışın fakir yavrular,
Sığınacak yer arar.
İyi kalbli olanlar
Onları arar sorar.

Öğretmen
Reşide Polatkan

Düşündürücü Sözler

En kuvvetli düşman; içindeki kötülüktür.

∴

Hayat bir aynadır. Güler yüzle bakarsanız o da size güler yüzler bakar. Kaşlarınızı çatarsanız o da size suratını asar.

∴

Biricik iyi olan şey bilgi, biricik kötü olan şey cahilliktir.

∴

Gördüklerinin yarısına inan, işittiklerinin hiç birisine inanma.

∴

İlim akraba arasında pay edilmez, hırsız tarafından da çalınamaz.

∴

Fenalığın içine kolayca girilir, fenalığın içinden güçlükle çıkılır.

∴

Cesaret bütün zorlukları yener.

∴

Mal kaybeden birşey kaybetmez, şeref kaybeden herşeyini kaybeder.

∴

Yalan söyliyen unutkan olur.

∴

Demir nemden, insan gamdan çürür.

TÜM İLKOKUL ÇOCUKLARINA

Ülkemin
Özgür ve mutlu çocukları
Yarının uz elleri
Aydın düşleri
Sizleri koşulluyor
Anılarıyla bir köy öğretmeni
Yağıyorsunuz
Üçken üçken
Yıldız yıldız
Kar gibi
Yağmurumsunuz
Damla damla
İplik iplik içimde
Duyuyorum kokularınızı
Lale gibi
Çiğdem gibi
Susam gibi
Mor ekinlerim
Yeşil ümitlerim
Üveyiklerim güvercinlerim
Kartallarım benim
Görüyorum sizleri
Ağrıdan Torostan
Nakış nakış
Çiçek çiçek
Konya ovasında güç
Çukurovada bereket görüyorum

Kemal KÖKSAL

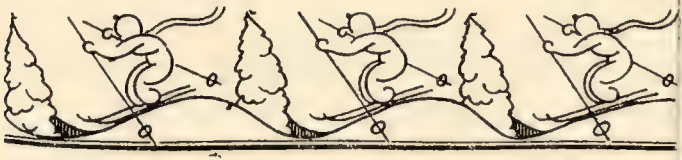

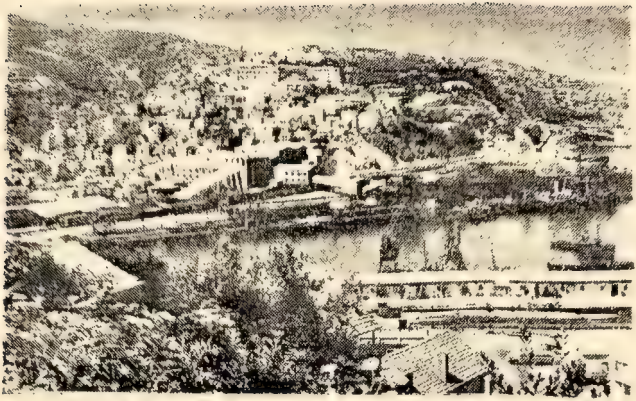

GRİZO

Bu sabah güneş gene kederli.
Bilmem neye?
Nazlı nazlı bakıyor bulutların, ardından
Altın ışınlarını saklamak istercesine
Gizlenmiş şafağın tül perdelerine
Açtım camı, aldım temiz havasını
Güzel Zonguldak'ın,
İçime sindire sindire...
Baktım sağa, sola
Komşular da kalkmış benim gibi,
Zehra nine sağıyor ineğini
— Hele dur kızım, diye
Emine abla cömelmiş
Sarmış etrafını tavuklar.
Kimi omuzunda, kimi başında.
Hasan çavuş tutmuş madenin yolunu
Gözü evinde, karısında, kızında.
Kaptım meşin ceketimi
Bağırdım evdekilere;
— Kalın sağlıcakla
Koştum çavuşun yanına
Bir iki oldu, iki beş
Tam otuz beş kişi belki daha çok
Girdik demir kapılardan,
Arkamızdan geliyordu guruplar
Sokak, sokak...
Semt, semt...
İş başı vurdu.
Yürüdük girdik asansöre
İndik derinlere
Kat... kat...

Beş metre, yüz metre, üç yüz metre.

Durdu
Dolduğumuz asansör değil sanki kova

Döküldük kalaslarla örtülü yola
Kapladı etrafı kazmaların sesi
Biz bu sese alıştık. Yıllardan beri
Her tınlamanın ucunda lokması vardı

Çoluğumuzun, çocuğumuzun
Hatırladıkça bunu,

Daha kuvvetle çalardık, demiri kömüre
Bilmem değermiydi geçirdiğimiz ömüre.
Kâh kazma, kâh kürek
Helâl olsun vatana bu emek
Diyerek teselli bulurduk.
Değil gökte, yerin yedinci katında
Nice günler geçirmiştik toprak altında
Daldığım düşten uyandım
Kazmayı kömürün göbeğinie dayandım
Bir, bir daha koptu koca bir parça
Kucakladım.
Kollarıma geldi ağırca
Salladım attım vagona...
Gene başladı kazma sesi, kürek sesi
Bir anda buna karıştı imdat sesi.
İmdat!... İmdat!... İmdat!...
Köşe bucak dolaştı bu acı çığlık
Söndü perde, perde
Karanlık dehlizlerde.
İki koluma düştü yanıma
Kesildi bütün dermanım...
Baktım iki adım ötedeki Ahmet'e
Durmuş bakıyor halime
Bakmadan kendi haline
Güleyim dedim
Dişlerimi görterdim.
Güldü, göründü dişleri
Bir gürültü koptu, yıkıldı bir yer
Sonra;
Daha acı, daha korkunç bir çığlık yükseldi.
— Grizo... Grizo... Grizo...
Yat diye bağırdım
Yattık yüzü koyun
Sanki yıkıldı başımıza dünya
Yandı cayır... cayır...
Geçti aradan bir zaman belki az belki çok
Geçti gözümün önünden geçen bir hayat
Anam babam çoluğum, çocuğum.
Açtım gözümü her yer beyaz
Bembeyaz
Aradım kara rengi, kapkara...
Yokladım, dört bir yanı
Yumuşak, yumuşak
Güldüm; için için
Dedim bulutlar arasındayım.
Aman bozulmasın rüyam
Biraz kendimi unutayım.
Kapadım yine gözlerimi
Daldım derine
Bu sefer toprak altında değil
Üstündeki yerime
Bir hıçkırık tırmaladı kulaklarımı,
Hatırladım evde bıraktığım evlâtlarımı.
Silkindim geldim kendime
Doğrulayım dedim
Bir el abandı üzerime
Baktım, sağıma soluma
Karım, çocuğum sarıldı boynuma
Ağladık;
Bakışarak birbirimize
Kimbilir ne zaman gideceğiz evimize
Sordum.
— Hasan çavuş nerede?
Titreyen dudaklar dedi.
— Kaldı ömrü boyunca girdiği yerde
Daha dedim
Dedi:
— Aynı karaları giydi yirmi iki evde.
Ağlayım dedim
Yaş çıkmadı gözlerimden
Kalkayım dedim
Derman gitmişti dizlerimden.

T. Kılga

İstanbul ve Kış

Önümde kalem, kâğıt, iki saattir düşünüyorum. Bir türlü elim varıpta satırları sıralayamıyorum.

Halbuki; sizlere bir şeyler yazmak, bir şeyler söylemek isteği içindeyim.

Konumda hazır. İSTANBUL...

Bilmemki; neresinden başlıyayım. Hangi mevsimin İstanbulunu anlatayım.

Dışarda lâpa lâpa kar yağarken, çiçekler içinde bir İstanbuldan söz açılmaz ya.

Kulağına kar suyu kaçan balıkların kıyılara vurduğu bir mevsimde milyonların plâjlara koştuğu yazılamaz ya.

Yoksa, bademlerin, eriklerin, erguvanların yeniden çiçek açtığı, krizantemlerin bahçeleri süslediği güzü mü ele alayım.

Gülünç olur. Karlarla örtülü bahçelerin yanında...

İstanbul, her mevsimde güzeldir. Güzeldir ama 1963 kışı tadını kaçırdı.

Sular kesildi. Elektrikler yanmaz oldu.

Otobüs Durağı

ÇİÇEK objektifi

Sokaklar patinaj alanına döndü. Fırınların önündeki kuyruklar uzadıkça uzadı.

Termometrenin civası, sıfırın altını pek rahat bulmalı ki bir türlü oradan ayrılmıyor.

Şimdi İstanbul kutuplardan bir parça. Her taraf beyaz. Bembeyaz... Artık bahçelerinde çiçek açmıyor.

Uçuşan kuşlar bir lokma peşinde. Ötüşmeyi çoktan unuttular...

İnsanlar da öyle, yiyecek yakacak derdinde..

Kış hazırlıksız yakaladı İstanbulu...

Bundan tam 34 yıl evvel 1929 da da böyle bir kış olmuştu Istanbulda.

Bir hafta evlerden dışarı çıkamamıştık. İş yerleri kapanmış, yollar geçit vermez olmuştu.

İstinye koyu donmuş, Karadenizden buzlar gelmişti:

Ama İstanbul sıfırın altında on dört derece soğuk görmemişti.

Bacası tütmeyen evleri, Ocağında kaynayacak aşı olmayan aileleri düşündükçe insanın tüyleri diken, diken oluyor. Tanrı yoksullara acısın...

KÖYÜM

Bundan otuz beş sene evvel, ben de sizin gibi ilkokulda okuyordum. Teneffüslerde arkadaşlarımla koşup oynuyor. Derste öğretmenimi dinliyordum. O zamanlar okula mektep, öğretmene muallim denirdi.

Müzik derslerini sınıf öğretmenimiz okutmazdı. Başka bir öğretmen gelirdi. Şişmanca, gözlüklü bir öğretmendi. Kemanını elinden bırakmazdı. Onu, vücudünün bir parçası sayardı.

Sınıfa girince oturmayı düşünmezdi, ama, keman kutusunu; incitmeden korkarcasına kürsüsünün üstüne koyarak yavaşça kapağını açar. Evvelâ çıkardığı beyaz bezini omuzuna yerleştirir, sonra kemanını alıp boynunun altına dayardı.

Kemanın yayını teller üstünde aşağı yukarı bir iki gezdirdikten sonra ,hepimizin sevdiği bir şarkıya başlardı:

«Bu köy ıssız bir diyar, münzeviler beldesi...»

O zamanlar Türk köyleri hakikaten ıssız, kendi kabuğuna çekilmişti. Senelerce süren harpler, köylüyü yormuş, yıpratmış, köyü yolsuz, okulsuz tek kelime ile bakımsız bırakmıştı.

Köylü kendi için ekiyor, fazlasını hayvanlarına veriyordu. Öyle köyler vardı ki, bir tek okur yazar bulunmuyordu. Yolsuzluktan şehir köylü için rüya olmuştu. Bir gün şehire inip dönen, köy kahvesinde haftalarca hattâ aylarca şehiri anlatırdı. Köylü için o, görgülü insan olurdu.

Bugün Türkiyede 42 bin köy vardır. Bu köylerin hepsi de otuz beş sene evvelki köyler değildir. Bir kısmı okula, öğretmene ve yola kavuşmuştur. Artık karasapanın ardından gidip kışlığını düşünmüyor. Traktörler köy tarlalarında pullukları çekip şehirleri de doyuruyor.

Geri kalan köyler ise, hâlâ şarkıdaki köy.

«İşsiz ve münzevi..»

Şimdi parolamız: «Bilen bilme yene öğretsin» dir.

Şimdi amacımız, her köyde bir okul, her okulda en az bir öğretmendir.

Ancak okuyan milletler yükselir.

Bunları bilebilir misiniz?

1 — Bugün neden öğretmene muallim, okula mektep demiyoruz?

2 — Köy nereye, köylü kime denir?

3 — Okuyup yazmasını bilen köylü ile bilmeyen köylü arasında ne fark vardır?

4 — Bazı köylerimiz neden geri kalmıştır?

5 — Görgülü insan kime denir?

6 — Diyar, münzevi ve belde kelimelerinin sözlükteki karşılıkları nelerdir?

Köyümün Ortak Malları

Ne zaman kurulduğunu ne babam biliyor, ne dedem.
Onlar da duymamışlar, babalarından, dedelerinden...
Bütün atalarım yaşamış burda. Yüzyıllar boyunca..
Bu küçük köyde doğmuş, bu küçük köyde ölüp gitmişler...
Bir çeşme var: Tam orta yerinde. Ayşesi, Fatması toplanır başında.
Şarkı söyler, güler, konuşurlar. Testisi, bakracı ellerinde...
Bir merası var: Köyün dışında. Yeşil mi, yeşil. Büyük mü büyük..
Yayılır içinde koyunu, keçisi, sığırı..
Bir ormanı var: Yamacın üstünde. Ulu ağalar, genç ağaçlar sıralanmış içinde..
Bir okulu var: Câminin yanında. Şirin mi şirin. Güzel mi güzel.
Cıvıldaşır, oynaşır kardeşlerim. Hazırlanır geleceğe orda..
Bir konuk odası var: Koca çınarın altında. Kahvenin yanında.
Her gelene açıktır kapısı. Yatağı ile, aşı ile..
Benim köyüm, senin köyün, onun köyü. Hep böyledir, Türk köyü...

∴

Evet çocuklar, Türk köylerinin hepsi böyledir. Aralarında beliren farklar büyüklük, küçüklük ile zenginlik, fakirliktir.

Her köyün çeşmesinden su akar. Kiminin yalağı mermerdir. Kiminin ağaç. Her köyün bir konuk odası vardır. Kiminde baklava börek yenir, kiminde peynir ekmek. Kiminin merasında onbin koyun otlar, kiminin yüz.

Fakat her köyün bir merası, bir çeşmesi, bir okulu, bir konuk odası vardır. Bunlar köyün (ORTAK MALLARIDIR).

Ortak mal: Birden fazla kişinin kullandığı, sahip olduğu mala denir. Çeşme, mera, okul, orman bütün bir köy halkının kullandığı, hepsinin ayrı ayrı sahip oldukları mallardır. Bunlar üzerinde tek başına kimse hak iddia edemez.

Bu yönden köylünün elele vermesi ortak malların daha güzel, daha iyi bir hale gelmesi için çalışması lâzımdır.

KIZAMIK

Kızamık dünyanın her tarafında en çok çocuklarda görülen, mikroplu ve bulaşıcı hastalıklardan biridir.

Kızamık çok eski zamanlardan beri bilinen bir hastalıktır. Bu hastalık (3-10) yaşları arasındaki çocuklarda görülür.

Sebebi: Bu hastalığın mikrobu mikropların en ufak sınıfından olan bir virüstür.

Kızamık virüsü ateşli zamanlarda hastaların kanlarında, burun boğaz ve göz salgılarında bulunur.

Kızamıklı hastalar öksürür, aksırırken ve konuşurken ağızlarından, fırlayan tükrük damlacıkları etrafa saçılarak hastalığı sağlamlara bulaştırır.

Kızamağa bir defa tutulanlar, çoğu zaman kuvvetli bir bağışlık kazanırlar ve bir daha tutulmazlar.

Belirtileri: Kızamık mikrobunu alan çocuk ortalama (10-11) gün sonra hastalanır. Ateşli bir nezle ile başlayan hastalık olduk ça şiddetlidir. Burun akar, hasta öksürür aksırır. Gözler kanlanır. Vücutta kırıklık ve halsizlik vardır. Kusmalar burun kanamaları da olabilir.

Bu nezle (3-4) gün devam eder. Döküntüler önce saçlı deriden ve kulak arkasından başlar. Ufak kırmızı, etrafı soluk lekeler halindedir ve yavaş yavaş bütün vücude yayılır. Bu sırada hastanın yüzü kıpkırmızı, nezleli ve şişkinkindir. Ateş daha çok yükselmiştir. Dudaklar kuru, dil paslıdır. Dökmeyle beraber ateş düşer. Nezle devri kaybolur. Daha sonra deride esmerimsi kepek gibi pullanma olur. Bu devir de (5-10) günde tamamlanır.

Tedavisi: Bu belirtileri hisseden her öğrenci hemen tedavi olunmalıdır. Salgın halinde hastalık hükümete bildirilmesi mecburi hastalıklardandır.

Hasta sağlamlardan ayrılarak tedavi edilir. Hastanın odası temiz güneşli, ve odanın sıcaklığı (18-20) santigrat derecede olmalıdır. Sık sık odayı havalandırmak yerinde bir hareket olur.

Hasta hiç üşütülmemeli. Hastaya sindirimi kolay bol vitaminli yiyecekler verilmelidir. Herhangi bir ihtilât hasıl olursa doktorların vereceği ilâçları dikkatli

kullanmalı ve öğütlerini iyi tatbik etmelidir.

Korunma: Kızamık çıkarmamış çocukları hastalarla temas ettirmemek en önemli harekettir.

Kızamık bilhassa 5 yaşından küçük çocuklarda çok ağır geçeceğinden çok dikkatle korumalıdır.

Kızamıklı çocuk ateş düşmesinden 15 gün sonra ancak dışarı çıkabilir ve okula gidebilir. Eşyaları da güneşte ve havalandırılmakla oda temizlenir ve mikroplar ölür.

S. Atalaysun

SU ÇİÇEĞİ

Su çiçeği Çiçek hastalığına benzeyen fakat ondan tamamen ayrı olan bulaşıcı çocuk hastalıklarındandır.

Su çiçeği deri üstünde bir takım kabarcıklarla görülen bir hastalıktır.

Kabarcıklar çiçek hastalığının kabarcıklarına benzer. Fakat bunlar vücutta çok seyrek oldukları gibi hastalık da tehlikeli değil, hafif geçicidir.

Sesebi — Su çiçeğini yapan mikrop çok küçük bir virüstür. Bir defa tutulan ömrü boyunca bir daha çoğu zaman tutulmaz.

Belirtileri: Mikrop vücude girdikten (10-15) gün sonra, hastalık üşüme, titreme ,ateş, baş ağrısı, kırıklık ile başlar. Bazan kusmalar da olur.

Bir müddet sonra vücudun bazı yerlerinden bakarcıklar meydana çıkar. Bu kabarcıklar içinde sarımtırak şu toplanmıştır. Bu su sonradan bazı çıbanlarda cerahat haline gelir. Daha sonra çıbanlar kurumağa başlayarak üzerinde bir kabuk hasıl olur. Çıbanlar Çiçekte olduğu gibi çukurluklar bırakmaz. Fakat ne olursa olsun hastalık sırasında Akciğerlerde, Kulakta ve Vücudun diğer yerlerinde itilât olmaması için hastaya iyi bakılmalı derisi ve çıbanlar temiz tutulmalıdır.

Tedavisi — Hasta ateşli zamanında yatakta istirahat ettirilmeli hafif ve vitaminli besinler verilmeli, çıbanlara başka mikropların girmesini ve iltihap yapmasını önlemek için mikrop öldürücü tozlar ve merhemler koymak iyidir.

Hastanın ağzını, burnunu ve gözlerini çok temiz tutmalı, icap ederse gargara ve damla şeklinde ilâçlar doktor tavsiyesine göre kullanılmalıdır.

Korunma — Su çiçeği çok bulaşıcı bir hastalık olduğu için, sağlamları temas ettirmemek çok lüzumludur. Koruyucu bir aşısı da yoktur. Çıbanların kabukları kuruyup dökülünceye kadar okul öğrencileri okula gönderilmezler okuldan kalma süresi 21 gündür.

S. Atalaysun

Petrol

1 — PETROL NEDİR?

Bugün dünyanın en önemli enerji kaynağı olan petrol gaz, benzin, mazot diye bildiğimiz maddelerin esasıdır.

2 — PETROL NASIL MEYDANA GELİR?

Milyonlarca sene evvel nehir ve denizlerin bıraktığı kum ve çamurun bitki ve hayvan kalıntıları ile karışması petrolun meydana gelmesinie sebep olmaktadır.

Toprak katlarındaki çeşitli etkilerle olan değişiklik petrolun toprak altında depolanmasına yardım eder.

3 — PETROLUN BULUNDUĞU YER NASIL ARANIR?

Petrol aramağa uçaklarla havadan çekilen resimlerin yardımı ile başlanır. Önce bu resimler bir araya getirilerek petrol aranacak bölgenin bir haritası yapılır.

Bu haritalar uzmanlara aşağı yukarı petrolun bulunduğu yer hakkında bir fikir verir.

Bundan sonra jeolog ve jeofizikçiler toprak üzerindeki çalışmalarına başlarlar.

Toprak altına dinamitler yerleştirir, bunları patlatırlar. Patlayan dinamitin petrol depoları üzerine yaptığı etkinin meydana getirdiği titreşimlerin bir özelliği vardır. Bu özellikteki titreşimler pet-

rolun bulunduğunu haber verir.

Bununla beraber petrol aramada kati sonuçlar sondaj yapılarak alınır.

4 — PETROL NASIL ÇIKARILIR?

Sondaj: Yapılan özel kuleleri vasıtası ile toprak delinerek yapılır.

Toprağı delen uca bağlı olan çamur hortumu, çamur pompası vasıtası ile aşağıdaki toprağı yukarı alır.

Açılan petrol kuyusundan her zaman petrol fışkırmaz.

Böyle olunca NOEL AĞACI adı verilen bir alet kullanılır. Bu alet petrolun toprak altından çıkarak depolanmasını sağlar.

5 — PETROL NASIL NAKİL EDİLİR?

Petrol çok defa şehirlerden uzak yerlerde bulunur. Petrolu şehirlere taşımak mesele olur. Bunun için borular döşenir bu borularla petrol çıktığı yerden Tasfiyehanelerin bulunduğu yere gönderilir.

6 — PETROL NASIL TASFİYE EDİLİR?

Toprak altından çıkan petrole HAM PETROL adı verilir. Ham petrol doğrudan doğruya kullanılmaz. İçindeki maddelerin ayıklanması gerekir. Bu işi RAFİNERİ tesisleri dediğimiz tasfiyehaneler yapar.

Ham petrol rafineriye geldiği zaman (DİSTİLASYON) kulelerine gönderilir.

Distilasyon kulelerinde ham petrol ısıtılarak çeşitli maddeler elde edilir.

7 — HAM PETROLDEN ELDE EDİLEN MADDELER NELERDİR?

1 — RAFİNERİ GAZI: Sanayide ve evlerde kullanılır.

2 — BENZİN: Uçak ve otomobillerde kullanılır.

3 — GAZ YAĞI: Aydınlatma, ısıtma ve jet uçaklarında.

4 — MOTORİN: Dizel motorlarında.

5 — MADENİ YAĞ: Yağlama işlerinde.

6 — FUEL OİL: Gemilerde, evlerde ısıtmak için.

7 — ASFALT: Yollarda.

8 — PETROLDEN NELER YAPILIR?

Evlerimizi ısıtan, aydınlatan, uçak, otomobil ve vapurlarımızı işleten, yollarımızı düzgün hale koyan petrolden bugün (2000) den fazla değişik araç yapılmaktadır.

Bunların başlıcaları:

Yakıtlar, mumlar, gübreler, temizleyici maddeler, plâstiklerdir.

PETROL halen dünyadaki enerjinin % 50 sini sağlamaktadır.

T. Kılga

kolyenin hazırlanışı

KOLYE YAPALIM

Hazırlayan: Naile Ergül

Sabahları kahvaltıda yediğiniz zeytin çekirdeklerini bir hafta toplayınız. 100 kadar olunca sabunlu sıcak su ile iyice yıkayınız. Elinizde sanki odundan yapılmış üzeri kırtıklı yumurta biçiminde bir çok çekirdekleriniz olacak.

Şimdi çalışmamıza bazlıyalım.

Elinize annenizin boşalmış makaralarından alınız. Zeytin çekirdeğini sivri ucundan bu makaranın deliğine yerleştiriniz.

Şimdi makarayı avucunuzun içine alınız. Düzgün bir taşa; çekirdeğin makaradan dışarda kalan kısmını sıkı sıkı sürtünüz.

İşte iki tarafı aşınmış bir zeytin çekirdeği. Bütün çekirdekleri böyle aşındırdıktan sonra kolyenizin uzunluğu kadar sağlam bir ipliğe geçirerek bu tanelerin aşınan yerlerinin ortasından iğne ile ipliğe diziniz. Şimdi tahta bir kolye oldu. Daha güzel olması için :

İpliğe dizmeden sulu boyanızla rengârenk boyayınız. Üzerine küçük çiçekler yapınız. Boyanın çıkmaması için tırnak cilâsının «Ojenin» sıfır numarasını alarak boyananların üzerine cilâ olarak sürünüz. Vitrinlerde gördüğünüz kolyelerden daha çok güzel bir kolyeye kavuştunuz.

Ben de sizin gibi iken bu kolyeden yapıp komşularımıza vermiştim. Hepsi çok memnun olmuşlardı.

Rafya Kutu

Evimizde kullandığımız ufak şeyleri kendimiz hazırlarsak daha kıymetli oluyor.

Bugün dikiş kutumuzu kendimiz yapalım.

Elinize yarı çapı 8 santimetre mukavva alınız. Bir de yine yarı çapı 4 santimetre olan mukavva hazırlayınız. Bunlardan başka yarı çapı 2 santimetre olan 8 tane daha mukavva kesiniz.

Büyük daire kutunun tabanı ikinci daire kapağın ortası8 küçük daireler de ikinci dairenin kenarlarına eklenecek. Kutunun kapağı olacak. Kutunun yan ke-

narını boyu 40.50 santim eni 6 santim olan bir dik dörtgen mukavvadan yapılacaktır.

Şimdi kartonlarımız hazır, ya bunların üzerine basma kaplarız ve yahutta rafya denen sazlarla saralım.

İki ve üç numaralı daireleri rafya ile sarmak istersek; Ortalarını beş kuruş büyüklüğünde oyalım. Basma kaplıyacaksak istemez.

Rafyayı yorgan iğnesine geçirelim. Delikten geçirip bağlıyalım. İlik örüyor gibi ilmekler dairenin dışına gelmek üzere mukavvaları sıkı sıkı saralım. Bütün mukavvaların sarılması bitince. Evvelâ kutu kapağını birleştirelim. Sonra kenarı tabana birleştirelim. Kutu kapağını da bir noktadan kutuya tutturalım düşmesin.

Basma kaplıyacaksak, basmalar dairelerden birer santim büyük kesilir. Mukavvalar iki basma arasına konup, köşeler içine kıvrılır. Renkli yünlerle yine ilik örer gibi ilmekli hepsi dikilir. Sonra rafyalarda olduğu gibi birleştirilir.

(11. sayfadan devam)

İşte bu önemi bilen cumhuriyet idaresi, yüz milyonları Samsun ve Trabzon limanlarının papımına harcadı. Zonguldak'ta da büyük bir liman yapılıyor.

Karadenizli ovayı bulamadığı yerde, sırtında toprak taşıdı, dikyamaçları bahçe yaptı. Çok çalıştı, az yerden bol ürün aldı. Karadenizin korkunç dalgalarıyle pençeleşti, cesareti arttı, balıkçılığı ve gemiciliği öğrendi.

Heyecanlı ve kıvrak Karadenizli en güzel milli oyunlarımızı yarattı. Göz kamaştıran, coşturan, nefis manzaralar Sinop'lu Seyyit Ali Reis'i bile şair yaptı.

Siz de, bizim Karadenizi görün, seveceksiniz. Yurdum ne kadar şirinmiş, diyeceksiniz.

M. Emin Yurdakul

Mehmet Emin Yurdakul
(1869 - 1944)

Ben bir Türküm diye, öz Türkçe ve halk ağzı ile ilk haykıran, Milli şair, hece ölçüsüyle yazdığı Türkçe şiirleriyle kendisinden sonra gelen şairler üzerinde önemli etkiler yaratmış olan Mehmet Emin Yurdakul 1869 da İstanbulda doğdu. Babası Salih Reis adlı bir balıkçı, annesi halk kadını Emine hanımdır.

Mehmet Emin, Beşiktaş Askeri Rüştiyesinde ve Siyasal Bilgiler Okulunda okumuştur. Babıâlide memurluk yapmış, daha sonra evrak kalemi müdürü olmuştur. İlk şiirlerini bu görevindeyken yazmaya başlamıştır.

1908 Devriminden sonra Bahriye nezareti müsteşarlığına getirilmiş ve bir aralık Hicaz ve Sivas, Erzurum Valiliklerinde bulunmuştur.

Osmanlı İmparatorluğunun son devirlerinde Musuldan milletvekili seçilmiş Kurtuluş Savaşı başladığı günlerde Mustafa Kemâlin sesine ilk koşanlardan biri de, Mehmet Emin olmuş ve Kurtuluş Savaşına katıldı. Ve milletvekili seçildi.

BEN BİR TÜRKÜM, DİNİM, CİNSİM ULUDUR.

İNSAN OLAN VATANININ KULUDUR.

Şiirindeki kuludur sözünden Yurdakul soyadını alan, bahtiyar insan Mehmet Emin Yurdakul, Büyük Şair olduğuna inanarak yaşadı. Millî Şair olduğuna inanarak 1944 yılında İstanbul milletvekiliyken öldü.

Türkçülük alanındaki çalışmaları ve öz Türkçe manzumeleriyle ünlü şairlerimizdendir.

Türk Sazı, Tan Sesleri, Zafer Yolunda, Aydın Kızlar, Danteye, Mustafa Kemâl ünlü eserlerindendir.

S. Atalaysun

İbni Sinâ (980 - 1037

(980 - 1037
Büyük Türk Hekimi ve Tıbbi Kimyanın Kâşifi

Devrinin en büyük bilgini, filozofu ve hekimi olan İbni Sina 908 yılında Buhara'nın Afşina köyünde doğdu.

Asıl adı Ebu Ali Hüseyin olan İbni Sina'nın babası Abdullah, annesi Sitare'dir. Büyük babasının adı Sina olduğundan, İbni Sina diye anılmıştır.

İlk öğretmeni Ebu Abdullah'tan Kur'an, Fıkıh, Mantık, Geometri, Astronomi, Fizik dersleri aldı.

Tıbba ait bilgisini ise ilk defa Yahya isimli bir insandan öğrenmişti.

20 yaşından sonra bütün bu alanda kendi gayreti ve tecrübeleri ile ilerledi.

Bilhassa tıp alanında bilgisi kuvvetli idi. Buhara Emiri Nuh İbni Mansur'u önemli bir hastalıktan kurtardı ve bu yüzden Samanoğulları kütüphanesinde çalışma iznini aldı. Son derece zeki olan İbni Sina'nın hafızası da aynı derecede kuvvetli idi. Böylece kütüphanedeki kıymetli eserlerin hepsini okudu.

Uzun zamandır mide hastalığı çeken Hemedan hakimini bu hastalıktan kurtardı. Bu başarısı yüzünden Vezirliğe tayin edildi.

Hemedan'da bir yandan devlet işleriyle uğraşırken bir yandan da eserler yazmıştır.

«Şifa» isimli eseri bir felsefe ansiklopedisi «Kanun» isimli eseri de bir tıp ansiklopedisidir.

İbni Sina kimya alanında da epeyce çalıştı ve mühim keşiflerde bulundu. Bu hususta «Berthelet» kimya ilminin bugünkü hale gelmesinde İbni Sina'nın büyük faydası olduğunu söyler.

İbni Sina Doğu ve Batı kültürünü çalışmaları ve tesiriyle geliştiren büyük bilginlerden biridir.

İbni Sina çok güzel Türkçe şiirler de yazmıştır. 1037 de Hemedan'da mide hastalığından öldü.

S. Atalaysun

Galata Kulesi

Hazırlayan: Naile Ergül

Galata Köprüsünden Beyoğlu'na çıkan tepe üzerindedir. Kimin yaptırdığı kesin olarak bilinmez. Yalnız 1423 yılında iyi bir tamir görmüş. O zaman tepesinde büyük bir külah ve üstünde dehaç varmış. Adına İsa Kulesi deniliyormuş.

Bir söylentiye göre Bizans İmparatoru I. Anastasios 507. yılında yaptırdı deniliyor.

Yine başka bir söylentiye göre de Cenevizliler Akdeniz ve Karadenizde ticaret yaparlarken boğazdan geçtikleri sırada düşmanlarından korunmak için 1216 da gözetleme kulesi olarak yaptılar deniliyor.

Fatih İstanbul'u alınca tepesindeki külahı ve haçı kaldırttı. Yeniden tamir ettirdi.

Bugün yangın gözetleme kulesi olarak kullanılmaktadır. Belediye, gelen turistlerin İstanbul'u daha iyi görebilmeleri için büyük bir tamir koyarak teraslarına gazinolar yapacakmış. Kulenin bugünkü hali Mahmut II. zamanındaki durumudur. 1875. de tamir görmüştür. Kulenin boyu 68 metredir.

Beyazıt Kulesi

Bu kule İstanbul'un en yüksek binasıdır. Yüksekliği 85 metredir. Bütün kulelerde olduğu gibi tepesinde geniş bir terası vardır. Bu terastan İstanbul şehri cenneti andıran bir güzellikle seyredilir.

Bugün yangın kulesi olarak kullanılmaktadır. Buradaki nöbetçi itfaiye erleri yangın yerini tesbit eder etmez, İtfaiye Müdürlüğüne bildirirler.

Ayrıca Haliç'in üzerinde bulunan köprülerin kapalı veya açık olduğu denizcilere; buradan ışıklı olarak verilen işaretten anlaşılır.

Kule 180 basamaklı 1828 yılında II. Mahmut zamanında tahta kule yerine taştan yapılmıştır.

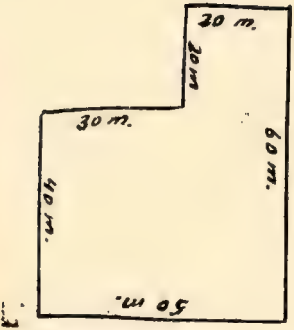

Bölüştürebilir misiniz?

Bu bir tarladır. Üç kardeş arasında bölüştürmek istiyoruz. Ölçülerini verdiğimiz tarlayı üç kardeş arasında öyle bölüştürünüz ki her birine düşen parça şekil ve yüz ölçümü bakımından birbirine tamamen eşit olsun.

5 Büyük adam

Aşağıdaki heceleri uygun şekilde birleştirerek geçmişte yaşamış beş büyük adamın adlarını bulabilir misiniz? (Beş adamdan ikisi Türk büyüklerindendir.)

KO- A-LA-MAR-Tİ-TÜRK - TA PO-A-BERG-NA-YON-GÜ-POL - TEN-LO -

Şiir yazabilir misiniz?

Aşağıdaki kelimeler iki satırlık bir şiirin karışık olarak yazılmış kelimeleridir.

Dikkatle okuyunuz. Kelimeleri uygun olarak düzenliyerek bu iki satırlık şiiri doğru olarak yazabilir misiniz?

(Size bir kolaylık olsun için: Bu şiir Faruk Nafiz Çamlıbel'indir).

I — atlı - doğuştan - Türkoğlu- böyledir.

II — yolda - Her - şeref - şan- geçeriz arar.

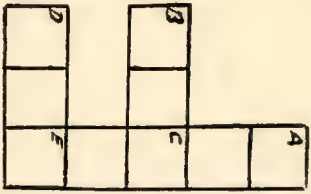

Bu kutuların içine birden doku za kadar sayılardan her birini ya zınız. (Bir sayı bir defadan fazla yazılmıyacaktır.)

Şimdi toplayın: Şöyle ki: A dan E ye, B den C ye, D den E ye doğru topladığınız zaman her sıranın toplamı 17 olacaktır.

(9. sayfadan devam)
gibi onu Kadının karşısına çıkardı. Cimri boş yere yalvardı yakardıysa da para etmedi. Ancak yine çok büyük bir miktarda parasını aldıktan sonra onu serbest bıraktılar. Pabuçlarını da geri verdiler.

Bizimki pabuçları alınca uzun uzun ne yapacağını düşündü. Sonunda çok iyi bir çare bulduğuna inandı. Ümitsiz bir halde giderek, götürüp oldukça uzakta bulunan bir su kanalına attı.

Aksi şeytana bakın ki, pabuçlar bir akıntıya kapıldılar. Doğruca su bendine sürüklendiler. Kocaman çivileri bende takılarak param parça etti. Parçalanan yeri kapamak için koşan bekçiler, bir de ne görseler yine Kasım'ın pabuçları değil mi? Onları alarak Kadı'ya götürdüler. Bendi parça parça ettiğini, pek çok zarar ziyan olduğunu söylediler.

Bedbaht adam yeniden mahkûm oldu. Sadece mahkûm olsa yine neyse ne, ama bir yığın da para cezasına çarptırıldı. Sonra onu bıraktılar, tabii sevgili pabuçlarını da geri verdiler.

Bir yandan başına gelen felâketler, bir yandan da herkesin durmadan alay ederek kışkırtmaları onu çileden çıkarıyordu. Bu lânet pabuçları ne yapacağını düşüne düşüne eve geldi. Sonunda götürüp yakmağa karar verdi. Bunun için bir tarlanın ortasına bir yığın çalı çırpı getirip yığdı. Fakat henüz ıslak oldukları için önce götürüp evinin balkonuna koydu. Burada güneşte kurusunlar istiyordu.

Komşusunun köpeği pabuçları görünce balkona atladı. Oynaya oynaya götürüp balkondan sokağa fırlattı. Tam bu sırada sokaktan gebe bir kadın geçiyordu. Pabuçlar doğruca zavallı kadının başına düştü.

Çarpışma o kadar kuvvetli olmuştu ki, neye uğradığını bilmiyen zavallı kadın çocuğunu düşürdü. Bunu işiten kocası çok kızdı. Kasım'ı yakalayıp önce temiz bir dayak attı. Sonra da pabuçlarla birlikte tuttuğu gibi Kadı'nın karşısına götürdü. Kadı, yine onu büyük bir para cezasına çarptırdı.

Ama pabuçları yine geri verildi.

Kasım, yine ne yapacağını düşüne düşüne evine geldi. Artık kurumuş olan pabuçları yakmaktan başka çare kalmadığını anladı.

Onun, kocaman pabuçları elinde, tarlanın ortasına doğru gittiğini gören küçük çocuklar arkasına takıldılar. Kasım, onlardan kurtulmak istediyse de mümkün olmadı. Daha yeni çalı çırpıyı toplamış yakıyordu ki, arkasına takılan çocuklar etrafını aldılar. Kasım, kızdı. Onları kovalamağa çalışırken çocuklar da onu taşa tuttular. İyice sinirlenen Kasım'ın aklı başından gitti. Pabuçlardan birini kaptığı gibi çocukların üzerine fırlattı. Kocaman pabuç üzerine düşen çocuk o anda düştü, ölüvermişti.

Öteki çocuklar, koşup babalarına haberverdiler. Ne yapacağını bilmez, şaşkın bir halde duran Kasım'ı yakalıyarak suç ortağı pabuçlarla birlikte Kadı'nın hu-

zuruna çıkardılar. Hem de yine bayılıncaya kadar dövdüler.

Kasım, kurtulmak için elinde kalan son beş on kuruşu da ölen çocuğun babasına verdi. Beş parası kalmamıştı.

Ama pabuçları da yine geri verilmişti.

Bunun üzerine pabuçlarını alıp Kadı'ya gitti. O kadar acıklı yalvarmağa başladı ki, Kadı hem güldü, hem de zavallı adamın haline acıdı. Kadı, ona dedi ki :

— Bundan kolay ne var? Götürür bir fakire verirsin. Yalın ayak gezeceğine onları giyer.

Kendisine ilerde yeni yeni belâlar açabilecek olan pabuçlarını alarak, yalın ayak gezen bir fakire verdi. Fakir de onun için hayır duası etti.

Zavallı Kasım, bunca yoktan musraflardan, belâlardan sonra fakir, parasız bir kimse olmuştu. Ama «Şer hayrın kardeşidir» derler. O da bu sayede cimriliğin kötülüğünü öğrenmiş oldu. Yeniden çalışmağa koyuldu. Çok para kazandı. Dostlar, ahbaplar edindi. Bol bol fakirlere para dağıttı. Tam bir düzinie de yeni pabuç aldı.

R. Scott

(12. sayfadan devam)

dinmesini beklediler. Scott, son midillisini de öldürdü. 7 arkadaşı tarafından çekilen 3 kızakla dağları aşmağa başladılar. 4.Ocak. 1912 de 2800 metre yükseklikte 87 derece enlemine varan Scott, 3 arkadaşını daha geri gönderdi. Tek kızakla yoluna devam etti. Kutup noktasına 240 kilometre kalmıştı. Birkaç gün sonra kızak izlerini gördüler. Daha sonra köpeklerin ayak izlerine rastladılar. Artık her şey anlaşılmıştı. Kutup noktasına kadar ilerlemekten vazgeçmediler. Fakat gezinin bu son kısmı, oraya ilk defa varmak şerefini elden kaçırmış olmanın üzüntüsü içinde geçti. 18 Ocak 1912 sabahı, kutup noktası üzerine dikilmiş olan Norveç bayrağını, Amundsen'in çadırını ve kendisinden sonra buraya ulaşacak olan kimseye yazdığı mektubu buldular.

Scott ve arkadaşları kutuba oldukça önemli bir gecikme ile varabilmişlerdi. Hemen o gün dönüşe başladılar. Soğuk ve tipi göz açtırmıyordu. Yürüyüş yavaşladıkça yiyecek azalıyordu. Düşe kalka durmadan ilerlediler. 17 Şubatta en sağlam bildikleri Evans öldü. İlk yiyecek deposuna ulaştılar. Fakat buraya petrol koymayı unutmuşlardı. —30 ile —40 derece arasında değişen ısı donma tehlikesi yaratıyordu. Çok zayıf düşmüz olan Oetes, yürüyüşü büsbütün güçleştiriyor ve ağırlaştırıyordu. 16 Mart gecesi çadırdan sessizce çıkan Oetes arkadaşlarının hayatı uğruna kendisini ölüme bıraktı. Fırtınalı ve tipili havaların sonu bir türlü gelmiyordu. 29 Martta, Scott, Wilson ve Bowers artık hareketsiz kaldılar.

Yazan: Orhan Dikmen

Müzik

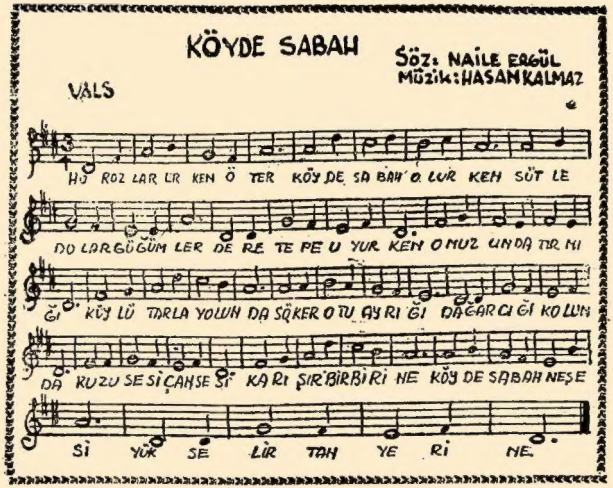

KÖYDE SABAH

Horozlar erken öter,
Köyde sabah olurken.
Sütle dolar güğümler;
Dere tepe uyurken.
Omuzunda tırmığı,
Köylü tarla yolunda.
Söker otu, ayrığı
Dağarcığı kolunda.
Kuzu sesi, çan sesi,
Karışır birbirine.
Köyde sabah neş'esi;
Yükselir tan yerine...

Naile ERGÜL

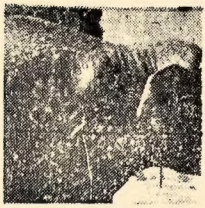

Bulan Kazanıyor

3 4

DİKKAT... DİKKAT... DİKKAT...

ŞEHRİMİZDE BULUNAN (.....) SİRKİNİN VAHŞİ HAYVANLARINDAN BİRİ KAÇMIŞTIR. YAKALIYAN VEYA YERİNİ HABER VEREN MÜKÂFATLANDIRILACAKTIR.

Bu sayıda 3 ve 4. sünü verdiğimiz yukarıdaki resimleri toplayınız. Hepsi altı tane olacak.

Altı resim tamamlanınca bir araya getirip bir kâğıt üzerine doğru olarak yapıştırırsanız kaçan hayvanı yakalamış olcaksınız. O zaman aşağıdaki hediyelerden birini almaya hak kazanacaksınız.

BAKALIM BU HAYVANI KİM BULACAK.

Hediyeler :

1	Kişiye	(50) Kitap
1	»	Ansiklopedi
1	»	Futbol Topu
1	»	Küre
1	»	Ping - Pong Takımı
5	»	» » Raketi
5	»	Çanta
10	»	Sulu boya takımı
10	»	Dolma kalem
15	»	Tükenmez kalem
50	»	Birer Kitap

ÇİÇEK
ÖĞRENCİ DERGİSİ

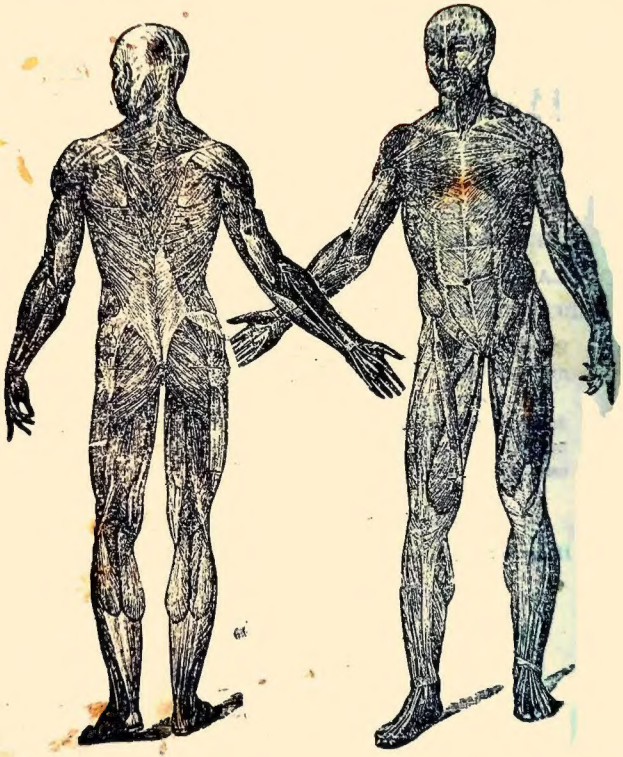

KASLAR